

Vechtzomp Hanzestad Ommen officieel in de vaart

Op Koningsdag ging de nieuwgebouwde Vechtzomp Hanzestad Ommen te water in de Overijsselse Vecht. Maar liefst een paar duizend man waren er getuige van. Zomp nummer 14 gaat nu op de Vecht met passagiers varen. De komende tijd echter alleen op de elektromotor. Door: Wim de Bruijn

Sinds mijn eerdere artikel over de bouw van deze Vechtzomp in SdZ 2020.10 is er door de in totaal veertien vrijwilligers hard gewerkt onder de bezielende leiding van oud-scheepstimmerman Gerrit Veerman en Harmen Timmerman. Die was door de Stichting Vechtzomp voor anderhalve dag per week ingehuurd om de bouw te begeleiden. Nadat de zompen in het begin van de twintigste eeuw waren verdreven door het spoor en vrachtwagens zijn er vanaf 1986 weer nieuwe zompen gebouwd om met passagiers over de beken, zoals de Regge, Berkel en de Schipbeek, te varen. Voor het riviertje de Overijsselse Vecht bouwde Houthandelaar Piet Toering in Gramsbergen een Vechtzomp voor de gemeente Laar, dat net over de grens in Duitsland ligt. Het stroomgebied van de Vecht is in ons land ruim zeventig kilometer lang, maar over de grens loopt nog honderd kilometer Vecht door tot aan de oorsprong.

In Laar werd de zomp een succes en Piet bouwde met hulp van vrijwilligers nóg een Vechtzomp, voor Gramsbergen. Onlangs werd door de zompbouwers in Enter ook een zomp gebouwd voor Dalfsen, die stroomafwaarts tot Zwolle vaartochten verzorgd. Sindsdien is er een 'gat' tussen Dalfsen en Gramsbergen. Daarin is nu met de bouw van deze zomp voorzien en kunnen er in de toekomst wellicht meerdaagse vaartochten met hotelovernachtingen worden aangeboden tot voorbij de Duitse grens.

Echte Vechtzomp

Terwijl alle eerder gebouwde zompen zogenaamde lösse zompen zijn, heeft deze Vechtzomp een berghout en een vast boeisel. Bovendien kreeg deze zomp een echte zeeg, zodat het, mede door het berghout, een sierlijk schip is geworden! De boeisels waren vroeger wegneembaar omdat de vracht met een kruiwagen aan boord moest kunnen worden gereden over een loopplank en die mocht vanaf de lage oever niet omhooglopen. Als een zomp was geladen werden de zetboorden erop gezet en vastgezet met een handige sluiting.

links: De Vechtzomp Hanzestad Ommen vaart de eerste meters op eigen kracht op de Overijsselse Vecht voor Ommen.

rechtsboven: Onder grote belangstelling wordt de nieuw gebouwde Vechtzomp op een platte kar naar de Vechtbrug gereden voor de tewaterlating

rechtsonder: Lotte Steen en Lotte van Elburg, achterkleinkinderen van de laatste zompschippers, mochten de zomp dopen

onder: Twaalfenhalve meter lang en 2,80 m breed met een diepgang van 50 centimeter. Deze Vechtzomp heeft een vast boeisel en als eerste Vechtzomp een fraaie zeeg

De bouw van deze Vechtzomp is helemaal volgens reconstructietekeningen van Gerrit Schutten. Omdat niet alleen met gezonde passagiers gaat worden gevaren, maar ook met bewoners van een instelling is er een hydraulische lift ingebouwd om rolstoelen gemakkelijk aan boord

te nemen. Als er een rolstoel aan boord moet worden genomen, komt een groot plateau in het achterschip omhoog tot bovenkant boeisel. Via een loopplank op boeisel en plateau kan de rolstoel op het plateau rollen en met een druk op de knop zakt het plateau weer omlaag.

De 11,30 m lange, strijkbare mast is voorzien van een loden contragewicht zodat de mast aan een lijn, via een blok op de voorsteven, moeiteloos omhoog te trekken is. Het grootzeil van 25 m² en de fok van 12 m² zijn vervaardigd door Zeilmakerij Molenaar in Grou. Het grootzeil wordt met een spriet in het achterlijk uitgehouden. Het meeste zeiloppervlak zit aan de onderkant van het zeil.

Scheepstimmerman Harmen Timmerman, die tijdens de bouwperiode elke week de ploeg vrijwilligers mede aanstuurde, maakte in zijn werkplaats tevens negen blokken met buitenbeslag. Er is geen certificaat om te zeilen met gasten. Daarom zorgt een 28 pk elektromotor, van stroom voorzien door acht accu's, voor de voorstuwing als er met passagiers wordt gevaren. Een pittige motor omdat de stroom op de Vecht kan oplopen als het stevig heeft geregend en er veel water moet worden afgevoerd richting Zwarte Water.

De doop en tewaterlating

Op Koningsdag was het eindelijk zover. Jan Eissens, stamboekbeheerder van de SSRP overhandigde aan de voorzitter van de stichting, Hans Bottema, plaquette nummer 2366. Zo was deze zomp de vierde die in het Stamboek werd ingeschreven. In het gemeentehuis van Ommen hangt het scheepsembleem van mijnnevener *Hr. Ms. Ommen M813*, die tussen 1956 en 1993 dienst heeft gedaan. Het gaat om het gemeentewapen van Ommen met boven het wapen een gouden schepenkroon, daaronder vijf naast elkaar geplaatste scheepsrompen en erachter twee gekruiste ankers. Om het gemeentewapen heen ligt een goudkleurige scheepskabel, aan de onderzijde voorzien van een platte knoop. Als cadeau van de gemeente aan de Stichting Vechtzomp werd aan de Koninklijke Marine gevraagd of er een kopie van dit embleem kon worden gemaakt. De vakmensen van de KM waren bereid om dit te maken en het resultaat werd door de burgemeester namens de gemeente aangeboden. Het bestuur van de Vechtzomp in Dalfsen liet een mastwortel maken door een van hun vrijwilligers voor boven de wimpel. Er moet verschil zijn en deze mastwortel was 1,5 cm korter dan die van Dalfsen!

De Vechtzomp was al eerder op een platte kar getild door een kraan en alles werd daarna afgewerkt. Onder begeleiding van een muziekkorps en een aantal oude tractoren, werd de zomp naar

boven: Deze zomp op halve grootte werden van smalle laten gebouwd met wegneembare zetboorden

links: Drie Vechtzompen uit Laar, Gramsbergen en Dalfsen en een kleine zomp die op schaal is gebouwd door een particulier uit Hardenberg

rechts: De eerste tocht werd gemaakt met alle veertien vrijwilligers die aan de zomp hadden gewerkt

de brug over de Overijsselse vecht gereden. Intussen was de directe omgeving volgestroomd met duizenden belangstellenden.

De zomp werd met hijsbanden door de kraan van de kar getild en de burgemeester kon iedereen feliciteren met deze fantastische aanwinst voor de gemeente Ommen. De zomp werd gedoopt door twee achterkleinkinderen van zompschippers: Lotte Steen en Lotte van Elburg. Hun overgrootvaders waren zompschipper geweest. Zij doopten de zomp en wensten de Vechtzomp *Hanzestad Ommen* een behouden vaart toe. Daarna werd de zomp vanaf de brug te water gezet en kon de elektromotor worden gestart.

Onder begeleiding van shantykooren de Sjompiesingers en de Stuwzangers werd de tewaterlating tevens opgeluisterd door Vechtzomp *De Mille* uit Laar, de *Grammesberghe zomp* uit Gramsbergen en de *Vechtzomp* uit Dalfsen. Intussen werden alle sponsors genoemd die de bouw mede mogelijk hadden gemaakt. Dat was een lange lijst, waaruit blijkt dat vele Ommenaren en bedrijven het project een warm hart toedragen. Het succes kent alweer een vervolg, want er is ook belangstelling getoond uit Hardenberg voor een vijfde Vechtzomp!

Meer lezen over zompen? In SdZ 2015.4, 5, 6 en 7 staan artikelen over de Scheepvaart ten Oosten de van de IJssel en daarin worden alle twaalf zompen die er toen voeren, besproken.